

08 stycznia 2020

25 lat stołecznego garnizonu

Tradycje DGW sięgają XVIII wieku kiedy to podczas insurekcji kościuszkowskiej powołano do życia pierwszą oficjalną władzę wojskową. Miało to miejsce po zwycięskiej bitwie warszawskiej (17-18 kwietnia 1794 r.), w wyniku której wojska pruskie i rosyjskie zmuszone zostały do opuszczenia stołecznego garnizonu. Wówczas to, zgromadzona w stołecznym ratuszu, Rada Zastępcza Tymczasowa mianowała gen. Stanisława Mokronowskiego na stanowisko komendanta Miasta Wolnego Warszawy i Siły Zbrojnej Księstwa Mazowieckiego. Po nim stanowisko to objął gen. Józef Orłowski. Krwawe walki na Pradze i wielka przegrana z wojskami rosyjskiego zaborcy, w listopadzie 1794 r., doprowadziły do likwidacji tej funkcji.

Od 1813 do 1915 r. wojskową władzę w stolicy sprawowali carscy generałowie. Jedynie w czasie powstania listopadowego funkcję tę pełnili Polacy, m. in. generałowie - Piotr Szembek, Henryk Dembiński, Jan Krukowiecki, Emilian Węgierski i Wacław Sierakowski.

Podczas I wojny światowej, po wycofaniu się Rosjan i opuszczeniu Warszawy przez jej komendanta gen. Dymitra Komarowa, w sierpniu 1915 r. władzę wojskową w stolicy przejęli Niemcy, a gubernatorem warszawskim został gen. Hans von Beseler, który wyraził zgodę na utworzenie w mieście 1 Brygady Piechoty Wojsk Polskich. U progu odzyskania przez Polskę niepodległości, 10 listopada 1918 r., szef Sztabu Generalnego Polskiej Siły Zbrojnej gen. Tadeusz Rozwadowski powołał na stanowisko komendanta Miasta Warszawy płk. Henryka Minkiewicza. Nowy komendant osobiście dowodził akcją rozbrajania Niemców oraz tworzeniem jednostek wojskowych w Warszawie, Dęblinie, Ostrowii Mazowieckiej i Mińsku Mazowieckim.

W okresie międzywojennym władza wojskowa w stolicy przechodziła różne koleje losu. Wzorem lat poprzednich, komenda miasta realizowała wszelkie zadania reprezentacyjne i garnizonowe. Komendantowi miasta podlegały pododdziały reprezentacyjne - kompania zamkowa i szwadron honorowy oraz niektóre stołeczne jednostki. Pod koniec lat 20-tych, połączono istniejące od czasów zaborów, osobne funkcje komendanta Placu Saskiego i Miasta Warszawy. Pierwszym, który je piastował był gen. dyw. Tadeusz Kutrzeba.

Stołeczny Garnizon odegrał znaczącą rolę podczas wojny obronnej 1939 r., m.in. dzięki doświadczeniu dowódcy obrony Warszawy gen. dyw. Tadeusza Kutrzeby i współpracującemu z nim prezydentowi stolicy mjr.

rez. Stefanowi Starzyńskiemu.

Po wyzwoleniu prawobrzeżnej Warszawy, z dniem 14 września 1944 r., na Pradze rozpoczęła swoją działalność pierwsza po wojnie komenda Garnizonu Warszawa.

Dowództwo Garnizonu Warszawa, utworzone 1 sierpnia 1995 r. po rozwiązaniu Dowództwa Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia MON, przejęło niemal wszystkie jego zadania, włączając do swoich struktur Komendę Garnizonu wraz podporządkowanymi jej pododdziałami reprezentacyjnymi. 15 maja 2007 r., w ramach restrukturyzacji DGW, rozwiązano Komendę Garnizonu oraz utworzono pion garnizonowy i ceremoniału wojskowego. Tego samego roku, decyzją nr 637/MON z 31 grudnia 2007 r. (Dziennik Urzędowy MON nr 25 z 31.12.2007), minister obrony narodowej ustanowił 19 kwietnia świętem DGW. W tym dniu 1794 r. miało miejsce pierwsze, po zwycięskiej bitwie warszawskiej, posiedzenie Rady Zastępczej Tymczasowej podczas którego powołano Stanisława Mokronowskiego na stanowisko komendanta Miasta Wolnego Warszawy i generalnego komendanta Siły Zbrojnej Księstwa Mazowieckiego.